

[Finansministeren.]
indtil 100.000 kr. Denne afgiftsfri bundgrænse er bibeholdt i lovforslaget, og i øvrigt tilnærmedes afgiftssatserne derefter for ægtefæller gradvis til den foreslåede normale A-skala, således at ægtefællen først skal betale afgift efter denne skala, når arven er 1 mill. kr. eller derover.

Der foreslås ingen ændring i reglerne om, at en efterlevende ægtefælle kan udskyde skiftet og dermed beregningen af arveafgift ved at vælge at hensidde i uskiftet bo, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Med hensyn til de afgiftsforhøjelser, der foreslås i afgiftsklasse B, C og D, tillader jeg mig at henvise til lovforslaget samt til bemærkningerne og de heri anførte tabeller, der giver en oversigt over de foreslåede forhøjelser og afgiftsbeløb.

Efter de gældende regler er arveafgiften 30 procent, når arven tilfalder det offentlige eller foreninger, legater, selskaber, stiftelser og lignende. Efter forslaget forhøjes denne afgiftssats til 35 procent. Drejer det sig om almennyttige og almenvelgørende stiftelser og legater, kan arveafgiften nedsættes til 10 procent efter de gældende regler; efter forslaget skal afgiften kunne nedsættes til 12 procent i disse tilfælde.

Som jeg allerede har omtalt foreslås gaveafgiften forhøjet som arveafgiften. Jeg skal lige nævne, at gaveafgift efter klasse B og C kun betales, når der ydes gaver til giversens forældre, stedforældre, henholdsvis bedsteforældre. Gaver til andre slægtninge samt ubeslægtede, der falder ind under klasse B, C og D, er ikke gaveafgiftspligtige, men indkomstskattepligtige.

De foreslåede forhøjelser skønnes på årsbasis at ville indbringe ca. 65 mill. kr. På grund af de frister, der gælder for beregning og indbetaling af afgiften, vil der dog gå nogen tid, før forhøjelsen slår igennem.

Ud over forhøjelserne stilles der forslag om to mere teknisk prægede ændringer af loven. Jeg henviser her til bemærkningerne til lovforslaget.

Hermed skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om pensioner i anledning af tronskiftet den 14. januar 1972.

I lov nr. 109 af 21. marts 1950 om udrødelse af pensioner ved tronskifte er der fastsat regler for omfanget af statskassens forpligtelser med hensyn til pensionering af hofstjenestemænd, der har været ansat i stillinger normeret på de ved tronskifter opførte civillister; samt af de pågældendes efterladte. Disse regler er udformet med udgangspunkt i bestemmelserne i den dagældende tjenestemandsløvs fra 1946.

De ændringer i tjenestemandsløvgivningen, som er gennemført ved tjenestemandsskifterne i 1958 og 1969, har skabt behov for ved tronskiftet i januar måned 1972 at tilvejebringe en teknisk ajourføring af nogle af bestemmelserne i den ovennævnte lov af 1950.

Lovforslaget tilsigter at tilvejebringe en sådan teknisk ajourføring af loven af 1950, at de omhandlede pensioner til hofstjenestemænd kan udredes efter tilsvarende bestemmelser, som er gældende for statens tjenestemænd.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med de dertil hørende bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til folketingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Ove Hansen): I skrivelse af 3. d. m. ansøgte folketingsmand Poul Hartling på folketingsmand Niels Jørgen Nielsens vegne om, at der på grund af sygdom måtte blive

[Ove Hansen.]

tilstået denne orlov, og om at stedfortræderen måtte blive indkaldt.

Folketinget vedtog derefter i sit møde i går at meddele den ønskede orlov og at indkalde stedfortræderen som midlertidigt medlem.

Hr. Niels Jørgen Nielsen er valgt i Ringkøbing amtskreds, og 1. stedfortræder for venstre i denne amtskreds er fhv. folketingsmand, gårdejer Knud Raunkjær, der i skrivelse af 5. d. m. har meddelt, at han er villig til midlertidigt at tage sæde i tinget i anledning af hr. Niels Jørgen Niensens orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har herefter i et møde gennemgået den af indenrigsministeriet i medfør af valgloven udarbejdede stedfortræderliste og sagens øvrige dokumenter, og udvalget indstiller herefter enstemmigt, at gårdejer Knud Raunkjær godkendes som midlertidigt medlem af folkettinget fra og med den 7. marts d. å.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af fhv. folketingsmand, gårdejer Knud Raunkjær som midlertidigt medlem af folkettinget fra og med den 7. marts 1972.

vedtoges enstemmigt med 144 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministre.

Af *Knud Bro* til justitsministeren:

„Vil ministeren søge foranlediget, at der gennemføres en ordning, så tankbiler forsynes med en udvendig beskrivelse af tankens indhold, faremomenter og modforanstaltninger ved ulykker?“

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg er enig med spørgeren i, at sikkerhedsreglerne for transport af farlige stoffer må udbygges.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Må vi få ro i salen!

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Der må bl. a. drages omsorg for, at rednings-

mandskabet i en ulykkessituation hurtigt informeres om det transporterede stof og dets egenskaber.

Der er af justitsministeriet nedsat en arbejdsgruppe med den opgave at udarbejde nye forskrifter for vejtransport af farligt gods, og jeg har henvist det rejste spørgsmål til behandling i denne gruppe. Når resultatet af gruppens arbejde foreligger, vil jeg tage stilling til det rejste spørgsmål.

Knud Bro: Jeg har netop været på en rejse rundt i landet, hvor formålet var at drøfte forureningsspørgsmål med folk. Dette er et af de spørgsmål, man har rejst over for os, og på den baggrund vil jeg gerne takke ministeren for det positive svar. Jeg håber ikke, det varer så længe, inden vi får et resultat af drøftelserne, også af vores drøftelse her i dag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Stæhr Johansen* til ministeren for kulturelle anliggender:

„Vil ministeren redegøre for, hvorfor Danmarks radio endnu ikke har besvaret det kongelige teaters tilbud fra juni sidste år om tv-teaterforestillinger?“

Stæhr Johansen: Sidste sommer, nærmere betegnet i juni måned, fremsatte det kongelige teater over for Danmarks radio et tilbud, der, efter hvad teaterchefen oplyser, var en accept på en prøveordning med direkte udsendelser af forestillinger på det kongelige teater gennem tv. Danmarks radio har ikke besvaret denne henvendelse, og som det er ministeren bekendt bl. a. fra debatten om den nye teaterlov, har vi fra konservativ side lagt megen vægt på, at der gennemførtes en ordning, således at forestillinger på det kongelige teater kunne udsendes til hele befolkningen gennem tv. Vi har været klar over, at nogle stykker ville være mere egnede end andre, at der ville være visse økonomiske mellemværender mellem de to institutioner, og at kunstnerne kunne have betænkeligheder ved, at deres præstationer blev udsendt i en form, som ikke var beregnet på tv's virkemidler.

Jeg tror imidlertid, at disse og andre betænkeligheder forekommer den store del af

[Stærk Johansen.]

befolkningen mindre væsentlige i forhold til det ønske, der er om sådanne tv-transmissioner.

Antallet af pladser i det kongelige teater er begrænset, og disse pladser udnyttes fortrinsvis af borgere i hovedstadsområdet og fra det øvrige Sjælland. Betalingen derimod for det kongelige teaters virksomhed spredes via statskassen over det ganske land, og også tv's virksomhed finansieres som bekendt af borgerne over licensen. Det kongelige teater har selvfølgelig rettet meget op på det ved turnévirksomheden i provinsen, men mulighederne dér for publikum er alligevel ikke så store som ved direkte transmissioner.

Endelig er der én ting, man ikke må glemme, og som jeg i hvert fald tror kulturministeren er enig med mig i, nemlig at der er en særlig stemning over opførelser i det kongelige teater, en stemning, der måske i særlig grad er knyttet til den gamle scene, og som altså ville kunne forplante sig ud til befolkningen. Jeg mener, at udsendelsen i tv af „Svejk i anden verdenskrig“ viste, hvilken tilslutning det havde blandt borgerne i dette land, at man sendte forestillinger fra det kongelige teater. Jeg synes, man forhandler meget langsomt om dette spørgsmål.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen): Det synes, som om datoen den 18. juni 1971 indgår som det magiske tal i den diskussion, der i øjeblikket foregår omkring tv-transmissioner fra det kongelige teater. Denne dato er imidlertid kun kulminationen af de drøftelser og ikke særlig resultatrige forhandlinger, der faktisk siden 1964 har været ført mellem det kongelige teater og Danmarks radio om et nærmere samarbejde mellem de to institutioner.

Diskussionen om tv-transmissioner fik næring først med tv-udgaven af „Indenfor murene“ og senere ved transmissionen af „Svejk i anden verdenskrig“. I årenes løb er det imidlertid blevet mere og mere klart, at der i befolkningen er et meget udbredt og meget stærkt ønske om sådanne transmissioner. Det tror jeg mange af folketingets medlemmer kan bekræfte, og det var det, der var baggrunden for, at sagen igen blev taget op på et møde i kulturministeriet i november 1970 med deltagelse af teatrets ledelse,

Danmarks radio og kunstnernes repræsentanter.

Mødet resulterede i, at der blev nedsat en uformel arbejdsgruppe, der under generaldirektør Sølvhøjs ledelse skulle undersøge mulighederne nærmere, herunder om man ikke i det mindste kunne få iværksat en forsøgsordning. De forhandlinger, der derefter har fundet sted, har hovedsagelig drejet sig om de nærmere vilkår for transmissionerne, omfanget af ordningen og transmissionshonorarer til kunstnerne.

Det er ikke rigtigt, at det kongelige teater har afgivet noget bindende tilbud til Danmarks radio. Teatrets kunstnerorganisationer har erklæret sig villige til at gå ind i en forsøgsordning, men samtidig har de ved deres sagfører, højesteretssagfører Jon Palle Buhl, i slutningen af juni 1971 over for Danmarks radio meget skarpt trukket de betingelser op, som kunstnerne stillede for at gå med til en forsøgsordning.

Kravene gik bl. a. ud på, at forsøgsordningen skulle begrænses til én sæson og kun omfatte 2-3 forestillinger. Transmissionerne skulle fremtræde som reportager fra teatret, have karakter af en aften i det kongelige teater, således at der ikke måtte arrangeres særlige prøver af hensyn til transmissionen og ikke ændres noget i forestillingen, f. eks. i lyssætningen, og teatrets normale pause skulle respekteres i udsendelsen. Udsendelserne skulle i øvrigt gennemføres direkte, således at Danmarks radio ville være afskåret fra at optage forestillingerne på billedbånd og udsende dem senere. Danmarks radio skulle desuden i forsøgsperioden afstå fra at benytte den i ophavsretsloven hjemlede ret til at transmittere festforestillinger. Fra kapellets og korets side var der endvidere med hensyn til honoreringen stillet krav, der gik ud over den regel, der i Danmarks radios kollektive aftaler er nedfældet om 50 pct. af et studiehonorar.

Danmarks radio mente ikke, at man under disse betingelser ville være i stand til at gennemføre transmissionerne på et rimeligt grundlag. Over for den del af betingelserne, der havde været formuleret under de forudgående mundtlige forhandlinger, havde man i øvrigt allerede sagt fra under disse drøftelser. Man fandt heller ikke, at erfaringerne fra en enkelt sæsons udsendelser på rimelig måde kunne danne grundlag for vurderin-

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

gen af den ordning, der skulle gælde i fremtiden, og man var overordentlig betænkelig ved de økonomiske konsekvenser af en fravigelse af de hidtil fulgte regler for fastsættelse af transmissionsvederlag.

Efter at sagen havde været behandlet i radiorådets forretningsudvalg, blev min forgænger i embedet orienteret om sagens stilling, og efter regeringsskiftet og formandskiftet i radiorådet blev jeg også underrettet af den nye rådformand umiddelbart efter dennes udnævnelse. Jeg har derefter i de senere måneder drøftet sagen ikke blot med radiorådets formand og generaldirektør Sølvhøj, men også med højesteretssagfører Jon Palle Buhl som repræsentant for kunstnerne og med teaterchef Peer Gregaard, som jeg går ud fra orienterede det kongelige teaters tilsynsråd om den løbende udvikling.

Det er min opfattelse, at der i alle politiske instanser, både radiorådet og det kongelige teaters tilsynsråd såvel som det store flertal i denne sal, er enighed om det formålstjenlige i at iværksætte en forsøgsordning med tv-transmissioner, der kan skabe en afklaring af de tekniske og kunstneriske problemer. Jeg vil gerne understrege, at heri ligger ingen politisk pression mod nogen som helst, men en afspejling af, hvad jeg er overbevist om at et flertal af den danske befolkning også ønsker, den befolkning — og heri er jeg helt enig med hr. Stæhr Johansen — der gennem skat og licensbetaling er med til at sikre det kongelige teaters og Danmarks radios virksomhed.

Det er derfor min forventning, at de parter, hvis afgørelse er forudsætningen for, at en foreløbig ordning uden at foregribe den endelige beslutning kan iværksættes, vil genoptage forhandlingerne med positiv vilje til inden for den nærmeste fremtid at nå frem til enighed om en tilfredsstillende prøveordning, der kan påbegyndes snarest.

Stæhr Johansen: Jeg vil gerne takke kulturministeren for den udtømmende redegørelse, som kulturministeren har givet.

Jeg har ikke selv tvivlet om kulturministerens sindelag, men jeg tvivler stadig væk lidt på de implicerede parters sindelag, idet jeg synes, der særlig fra radioens side har været ført en meget henholdende taktik, en

forhalingstaktik i dette spørgsmål; hertil kommer, at det hurtigt arbejdende udvalg, som jeg har hørt er blevet nedsat, hvilket jo også er blevet bekræftet her af kulturministeren, har ligget stille i 8 måneder. Jeg mener, det understreger, at man først og fremmest fra radioens side — og jeg ved godt, der også har været meget store betænkeligheder af personalemæssige hensyn fra det kongelige teaters side — har ført en alt for henholdende politik, når det, som jeg forstår kulturministeren er helt enig med mig i, drejer sig om et område, der må klares.

Nu har vi hørt alle mulige meninger fremsat; sidst, i dag i Berlingske Tidende, ser vi, at skuespillernes formand siger, man nedvurderer publikum ved at sende transmissioner direkte fra det kongelige teater. Jeg tror, det er en overvældende del af publikum, der ønsker disse transmissioner, og jeg mener, at et udtryk som nedvurdering af publikum smager måske lidt for meget af partsinteresse i sagen.

Jeg håber altså, at kulturministeren vil leve op til de udmærkede bemærkninger, han kom med her, således at de to organisationer, som er statsorganisationer, og som betales af skatteyderne, også må forstå, at de må tage hensyn til den store del af befolkningen, der ønsker transmissioner fra det kongelige teater.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen): Jeg tror, det har mindre interesse i øjeblikket at diskutere, hvem der havde det ene sindelag, og hvem der havde det andet sindelag. Derimod gælder det om at udtrykke vor tillid til, at de i sagen interesserede parter kommer op af starthullerne og når til enighed om og får iværksat den omtalte prøveordning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Gunner Baunsgaard* til socialministeren:

„Agter ministeren ud fra den helt aktuelle situation omkring uddannelsen af omsorgsassistenters i Odense på ny at drøfte med indenrigsministeren, om der kan ske en koordinering af uddannelsen af omsorgsassistenters og plejehjemsassistenter?“

[Gunner Baunsgaard.]

Skriftlig begrundelse.

Der vil i årene frem til 1985 være behov for en stigning på ca. 6 pct. årlig i antallet af medhjælpere til alderdoms- og plejehjem. Netop dette forsøgsområde har det største personale, men også det forholdsvis mindste antal uddannede. Forsøget, der er startet i Odense, må absolut føres videre, men det vil være helt i takt med de tanker, der er fremme om undervisning, at der sker en tilpasning, således at uddannelsen af omsorgsassistenter og plejehjemsassistenter bliver arbejdet sammen til én uddannelse, der dækker det behov af socialmedicinsk art, som netop er fremtrædende på plejehjemmene.

Gunner Baunsgaard: Som det fremgår af begrundelsen for mit spørgsmål, vil der i årene frem til 1985 være behov for en stigning i antallet af medhjælpere på plejehjemmene på ca. 6 pct. årlig. Netop dette område har et meget stort personale, men også det mindste antal uddannede.

Der må findes veje for, at uddannelsen på omsorgsseminariet i Odense kan føres videre. Vi kan ikke tillade os at bruge samfundsmidler uden formål. Der mangler måske en smule i betænkningen om omsorgsuddannelsen, måske en definition af, om det er en socialpædagogisk eller en socialmedicinsk uddannelse, og måske har praktikspørgsmålet været rejst for løst.

Jeg er bekendt med, at der i januar måned i år har været samråd mellem socialministeren og indenrigsministeren om uddannelsesspørgsmål, men problemerne ville måske ikke være opstået, hvis ministerierne i uddannelsesspørgsmål arbejdede mere sammen. Uddannelsesområdet bør efter min mening revideres, og en koordinering af plejehjemsassistentuddannelsen og omsorgsassistentuddannelsen ville være en løsning. Om den kunne hjælpe i den øjeblikkelige situation, er måske et spørgsmål, men i hvert fald ville det være godt på længere sigt. Det ville være helt i takt med tiden, at uddannelser, der tager sigte på hjælp til en bestemt del af befolkningen, dem, der har behov for pleje og omsorg, kunne arbejde sammen.

Når uddannelsesproblemet trænger sig på,

er det også, fordi det er almindeligt erkendt, at vi ikke kan bygge os ud af omsorgs- og plejeproblemerne. De to uddannelsers formål er ikke særlig langt fra hinanden, og på lidt længere sigt vil den udadvendte omsorgs- og plejehjemsassistentopgave også ligge for.

Socialministeren (Eva Gredal): Jeg er i høj grad opmærksom på det store behov for plejepersonale, og jeg er ganske enig i, at der bør ske en koordinering af uddannelsen af omsorgsassistenter og plejehjemsassistenter.

Med hensyn til den aktuelle situation omkring uddannelsen af omsorgsassistenter i Odense er forholdet det, at skolen, der blev startet med finansudvalgets tilslutning i efteråret 1970, er stødt på vanskeligheder med at få sine elever ud i praktik. Baggrunden for oprettelsen af skolen var en af socialuddannelseskommissionen, hvori indenrigsministeriet også er repræsenteret, afgivet betænkning om uddannelse til omsorg.

Man fandt det dengang afgørende, at betænkningens forskellige forslag om uddannelse af medarbejdere i omsorgen for folke- og invalidepensionister, altså ikke blot uddannelse af omsorgsassistenter, men også af omsorgsmedhjælpere m. v., blev afprøvet i praksis. Skolen er i overensstemmelse hermed godkendt som forsøgsskole, ikke som en permanent etableret uddannelsesinstitution. I det planlægningsudvalg, der driver skolen, er indenrigsministeriet repræsenteret netop med henblik på at nå frem til en koordinering med indenrigsministeriets uddannelsesområde. Der er altså allerede nu et samarbejde i gang på dette område.

Med hensyn til de nævnte praktikvanskeligheder er forholdet det, at der allerede af socialstyrelsen har været forhandlet med repræsentanter for kommunerne, Dansk Kommunal Arbejderforbund og Dansk Sygeplejeråd for at nå frem til en løsning, og der har været nyt møde, som knap og nap er afsluttet i dag.

Efter uddannelsesplanen skal de studerende ansættes i praktik ved plejehjemmene, og det er gennemførelsen af disse ansættelser, der har givet anledning til problemer.

Med hensyn til koordinering af uddannel-

[Socialministeren.]

serne i videre forstand vil jeg gerne nævne, at folketingets finansudvalg har spurgt mig, om jeg vil optage forhandlinger med indenrigsministeren og undervisningsministeren om koordinering af uddannelserne under de tre ministerier, eventuelt med henblik på en samling af uddannelsesområderne under undervisningsministeriets ressort. Jeg er absolut positivt indstillet og har allerede indhentet materiale til vurdering af, hvordan vi skal gribe sagen an.

Jeg vil gerne tilføje, at det er min opfattelse, at man, når vi taler om disse uddannelser, bør arbejde henimod at få en fælles grunduddannelse. Denne grunduddannelse eller basisuddannelse kan så suppleres alt efter det område, som den pågældende skal beskæftiges på. Jeg tror, at der gennem en sådan grunduddannelse med mulighed for overbygning kan skabes en høj grad af fleksibilitet med reelle muligheder for en hensigtsmæssig anvendelse af den meget knappe arbejdskraft.

Gunner Baunsgaard: Jeg vil gerne takke ministeren for venlig imødekommenhed. Jeg håber, at mødet, der nu er i gang, må slutte positivt. Jeg er glad for, at undervisningsministeriet er inde i billedet, når der skal tales uddannelse.

Det med de fælles grunduddannelser er meget, meget væsentligt, og jeg er glad for, at dette problem tages op. Jeg er ikke i tvivl om, at der kan laves en virkelig god fællesuddannelse. Der findes mig bekendt allerede et konkret forslag til en samordning af de to uddannelser. Af de 46 obligatoriske fag er der 40, som er fælles i de to uddannelser, og funktionsbeskrivelsen for begge uddannelser ligger meget tæt på hinanden; det er blevet mig oplyst, at der findes en rapport fra den socialpædagogiske arbejdsgruppe om uddannelse af socialpædagoger af februar 1971.

Det vil også være helt på sin plads med en aktuel statistik over, hvilket personale man har ved de forskellige plejehjem og lignende institutioner. Plejehjemsassistentuddannelsen uden for København har nu været i gang i 1½ år. Vi har nogle oplysninger, som vi ved kommende forhandlinger kan give, og vi vil medvirke positivt til, at problemerne kan løses.

Socialministeren (Eva Gredal): Jeg vil blot med hensyn til spørgsmålet om statistik over personalet ved institutionerne sige, at der for øjeblikket er en undersøgelse i gang, så vi får oplysning om, hvem der er, og hvad de er.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Bernhard Baunsgaard** til finansministeren:

„Hvilke oplysninger kan ministeren give om regeringens overvejelser angående opsparingsproblemerne?“

Skriftlig begrundelse.

I december måned 1971 blev det oplyst, at regeringen havde positive overvejelser angående opsparingsproblemerne. Oplysningen blev givet under diskussionen om ophævelsen af indekskontraktordningen.

Da vi jo nu nærmer os den 15. marts meget stærkt, haster det, hvis regeringen agter at komme med et udspil til fremme af opsparingen.

Der er jo ikke alene problemet angående gennemførelse af et lovforslag, men hvis en ordning skal have virkning i år, må folk have besked om den nu. Der sker jo heldigvis stadig en betydelig privat opsparing, men ifølge den opgørelse, som Handelsbanken har foretaget, er der fra 1970 til 1971, så vidt det kan skønnes, sket et fald, og der har ifølge samme opgørelse 1960'erne igen været en for lille privat opsparing til at dække de private investeringer, der finder sted i virksomheder og boligbyggeri; et initiativ til fremme af opsparingen er derfor absolut på sin plads.

Bernhard Baunsgaard: Hidtil har vi jo kunnet drøfte problemer omkring opsparingen på baggrund af en stadig stigende opsparing målt i kroner, men ifølge det skøn, som nu foreligger over opsparingen i 1971, ser der imidlertid ud til at være sket et fald i den private opsparing sammenlignet med 1970, formodentlig et fald af størrelsesordenen 1 milliard kr.

Da vi i sin tid drøftede ophævelsen af indekskontrakterne, blev der givet udtryk for, at regeringen havde positive overvejelser angående opsparingsproblemerne. Jeg opfattede det som udtryk for velvilje over

[Bernhard Baunsgaard.]

for de private sparere, men skal der gøres en indsats, så de private sparere opmuntres, skal det ske hurtigt, for den 15. marts er jo sat som spærredato for fremsættelse af nye forslag.

Jeg har valgt at stille mit spørgsmål til finansministeren, da en opsparingsfremmende ordning næppe kan undgå at få indflydelse på skatterne. Men spørgsmålet er: hvilke overvejelser har regeringen?

Finansministeren (Grünbaum): Må jeg først sige, at et fald i opsparingen — jeg ved ikke, om det er det rigtige tal, men forudsat at det er af den størrelse og karakter, som hr. Bernhard Baunsgaard nævner — formentlig er et led i den almindelige økonomiske udvikling, et konjunkturfænomen, som man ikke kan reparere på ved specielle opsparingsordninger. Det må vel ses ud fra mere langsigtede synspunkter.

Når spørgsmålet er stillet til mig, altså til finansministeren, og ikke til budgetministeren, skønt hr. Bernhard Baunsgaard i sin motivering for spørgsmålet henviser til den ordveksling, han havde med budgetministeren under behandlingen af forslaget om ophævelse af indekskontraktordningen, må det vel — og det fremgår jo også af det, hr. Bernhard Baunsgaard netop har sagt — være en eller anden form for skattebegunstiget opsparing, hr. Bernhard Baunsgaard har i tankerne; ellers var der vel ikke nogen rigtig grund til at stille spørgsmålet til finansministeren i stedet for til budgetministeren. På den baggrund må jeg svare, at regeringen ingen tanker har hverken om nye skattebegunstigede ordninger — dem har vi efter min mening mere end rigeligt af — eller om en forøgelse af skattebegunstigelserne i forbindelse med de allerede bestående ordninger.

Jeg troede i øvrigt, at det parti, hr. Bernhard Baunsgaard tilhører, det radikale venstre, var meget varm tilhænger af, at vi tværtimod skulle stille efter at afskaffe eller i hvert fald begrænse en del af disse skattebegunstigede ordninger og disse skattefradrag. Det går jeg ud fra de radikale stadig er tilhængere af; sådan har jeg i hvert fald opfattet de officielle udtalelser, der er kommet fra det radikale parti. Jeg tror, det var en person med samme efternavn som spørge-

ren, nemlig hr. Hilmar Baunsgaard, der i sin tid opfandt udtrykket „oprydning i fradragstjungen“; og at en sådan oprydning bør ske, er jeg ganske enig med ham og de radikale i.

Mit svar er altså, at regeringen ingen planer har hverken om nye ordninger med skattebegunstigelser og skattefradrag eller om en udvidelse af skattefradragene i de bestående ordninger.

Bernhard Baunsgaard: Jeg skal naturligvis lade være med at deltage i den polemik, som finansministeren lægger op til her, for så ville jeg bare blive stoppet af den højtærede formand, men jeg havde nok lyst til at kommentere, om der ikke var grund til at tænke os godt om, når vi ser et fald af størrelsesordenen 1 milliard kr. i den private opsparing; det er efter min mening alvorligt.

Jeg er ikke særlig interesseret i skattebegunstigelser, og det har jeg heller ikke sagt. Jeg sagde udtrykkeligt, at en opsparingsfremmende ordning formodentlig får indflydelse på skatteproventuet. Men nu vil jeg gerne spørge finansministeren ganske klart: har regeringen nogen som helst tanker om at fremme opsparingen? Her spørger jeg ikke om skattebegunstigelser, men om andre forslag til fremme af opsparingen.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg må gentage, at jeg ikke kan se nogen som helst fornuftig tanke i at rette dette spørgsmål til mig, når udgangspunktet for spørgsmålet er en drøftelse mellem hr. Bernhard Baunsgaard og budgetministeren, uden at man da må sige: ja men det er skattebegunstigede opsparingsordninger, hr. Bernhard Baunsgaard nu vil drøfte. Og det har jeg svaret på: regeringen har ingen planer om yderligere skattebegunstigede opsparingsordninger eller udvidelser af de bestående ordninger.

Selvfølgelig vil regeringen i videst muligt omfang søge at føre en økonomisk politik, således at opsparingen kan stige; her kan jeg i hvert fald sige én ting, og det er, at i bestræbelserne for at få gennemført økonomisk demokrati — jeg ved ikke, om hr. Bernhard Baunsgaard er med her, efter reglerne kan han jo ikke svare nu — vil regeringen og jeg selv se positivt på mulighederne for at finde nogle opsparingsordnin-

[Finansministeren.]

ger, som er væsentlig bedre end dem, vi nu kender.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Lowzow* til landbrugsministeren:

„Hvornår vil ministeren fremkomme med oplysninger vedrørende de kommende landbrugsordninger for høståret 1972-73, så landbruget kan være orienteret forud for den driftsøkonomiske planlægning, herunder fastlæggelsen af planerne for tilsåning?“

Skriftlig begrundelse:

Landbruget står i år i en ny situation med henblik på det kommende høstårs forløb. I modsætning til tidligere vil der komme ændrede ordninger på en række områder, og regeringen har naturligvis lagt sine planer for nyordningen. Da det drejer sig om grundlæggende faktorer for tilrettelæggelsen af driften i det kommende år, og da også kornprisen umiddelbart efter høst er af stor betydning for den kommende tilsåning, vil jeg finde det hensigtsmæssigt, at befolkningen meget hurtigt orienteres om regeringens planer.

Lowzow: Vi har i mange år haft forskellige ordninger for landbruget og landbrugets produkter, men i driftsåret 1972-73 kommer vi i en helt anden situation, idet det tidligere kun har været forandringer af løbende ordninger, man skulle tage stilling til, og man har dér fra politisk side kunnet forlange, at erhvervets forskellige landøkonomiske foreninger blot kom til enighed, hvorefter man kunne tage den politiske beslutning inden for de rammer, der var sat.

I året 1972-73 går vi ind i en helt ny situation, hvor det ikke kun drejer sig om at føre en henholdende politik i forbindelse med landbruget, men der er tale om en overgang til en helt ny ordning i forhold til den, vi kender. Jeg mener derfor, at det er berettiget, hvis landbrugserhvervet og befolkningen i dag forventer at få nogle oplysninger fra landbrugsministeren om, hvilke tanker man gør sig om de ordninger, der skal træde i kraft for høståret 1972-73. Jeg håber, vi kan få noget at vide i dag, og hvis landbrugsministeren endnu ikke har

nogle tanker herom, vil jeg spørge, hvornår han venter at få dem.

Landbrugsministeren (Ib Frederiksen): Jeg skal i anledning af det stillede spørgsmål sige, at jeg den 22. februar har indledt forhandlinger med landbrugserhvervet om støtteordninger, herunder også kornordningen, og derfor er det mig ikke muligt på nuværende tidspunkt at sige, hvad udgangen af disse forhandlinger bliver, eller hvornår resultatet foreligger, men jeg vil som vanligt søge forhandlingerne fremskyndet mest muligt.

Lowzow: Jeg er meget ked af den sidste bemærkning „som vanligt . . . mest muligt“, idet det indtil nu har medført, at oplysningerne er kommet efter, at høsten har fundet sted eller i hvert tilfælde lang tid efter, at driftsplanerne var lagt. Jeg mener, det er meget, meget vigtigt at få disse oplysninger nu, da man i år får et samspil mellem kornpriser, flæskepriser og priserne på de andre produkter i overgangsperioden. Det bliver for en stor del en politisk beslutning, hvordan man ønsker dette tilrettelagt, hvad man vil ofre på det, og hvordan man vil få overgangsperioden startet, så derfor mener jeg, at det er vigtigt, vi får en oplysning nu eller i alt fald på et tidspunkt, hvor man er sikker på at få den endelige oplysning.

Landbrugsministeren (Ib Frederiksen): Jeg kan ikke give noget tidspunkt, men jeg tror, at landbrugserhvervet og regeringen er enige om, at det vil være meget heldigt, at forhandlingerne føres til ende så hurtigt, som det er gørligt.

Med hensyn til de driftsøkonomiske planer og fastlæggelsen af planerne for tilsåning må jeg nok tilråde landbruget at så til, ligesom man plejer at gøre, og så tør jeg nok love, at det kommer op. Hvordan høsten bliver, skal jeg undlade at udtale mig om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Arne Christiansen* til ministeren for forureningsbekæmpelse:

„Hvilke foranstaltninger vil ministeren træffe for dels at standse forureningen af rekreative vandområder i f. eks. Nordsjælland, dels at genoprette den naturlige fauna og flora i disse vandområder?“

[Arne Christiansen.]

Skriftlig begrundelse:

Det har gennem længere tid været kendt, at Øresund er et af de mest forurenede vandområder i verden. Nu oplyses det imidlertid, at søerne i Nordsjælland, Isefjorden, Roskilde Fjord og også vandområder i andre egne af landet er så stærkt forurenede, at alt liv i vandet trues.

I en tid, hvor synspunktet er: Den, der forurener, må betale, må pligten til at genoprette skader voldt over en længere periode først og fremmest påhvile det offentlige, så meget mere som det i de nævnte tilfælde drejer sig om udprægede rekreative områder af stor værdi for offentligheden. Truslen mod den naturlige fauna og flora rummer vel i sin konsekvens økologiske ændringer, der på længere sigt kan betyde en fare for os alle, og ændrede betingelser for livet i disse vandområder forekommer derfor at være en påtrængende nødvendighed.

Arne Christiansen: Som baggrund for mit spørgsmål har jeg anført konkrete geografiske eksempler. Jeg kunne også tilføje fra Jylland Gudenåen, og nu senest har jeg i morgenbladene set Arreskov Sø på Fyn nævnt. Jeg er bekendt med, at der i de pågældende områder foregår drøftelser og overvejelser inden for de lokale ansvarlige myndigheder, rent aktuelt i sidste uge i Jylland og i morgen i Nordsjælland, men jeg mener, at det er af vigtighed at få en generel tilkendegivelse fra den ansvarlige minister, når det gælder et så omsiggribende problem som ødelæggelsen af den naturlige balance i vore søer og vandløb, ja, faktisk af livet i disse. Og må jeg så tilføje, at spørgsmålet også må have interesse for trafikministeren, al den stund en væsentlig dræber af fauna og flora er den tiltagende udvaskning af vejsalt i vandløb og søer. Jeg kan her henvise til dr. phil. Michael Schrøder, som i februar for 2 år siden skrev en kronik i Politiken om dette emne. Den risiko, der dengang blev påpeget, er ikke mindsket, tværtimod.

Ministeren for forureningsbekæmpelse (Kampmann): Jeg tror, spørgeren er enig med mig i, at det stillede spørgsmål er så omfattende, at en besvarelse kun kan finde sted i hovedtræk.

Mange kommuner er jo i stand til og i gang med at forbedre deres rensningsanlæg, og amtsrådene har siden 1970 ført kontrol med og er i gang med at tilvejebringe en oversigt over forureningen af vore vandområder. Om kort tid, formentlig pr. 1. april, vil vi have skabt en statslig miljøstyrelse, der som en af sine første opgaver vil få, hvad spørgeren efterlyste, udarbejdelsen af en landsomfattende oversigt bl. a. over forureningen af vore ferske vandløb og søer som udgangspunkt for en prioritering, når opgaverne skal løses.

Det er klart, at kommunerne ikke kan løse alle opgaverne på én gang, og jeg er enig i, at vi ved prioriteringen må lægge megen vægt på først at få standset forureningen af de mest sårbare områder, således som spørgeren også er inde på det. Til disse hører uden tvivl mange af de mest værdifulde rekreative områder, og spørgeren har både i sin skriftlige begrundelse for spørgsmålet og nu her i sin mundtlige begrundelse nævnt en række af disse.

Miljøstyrelsen skal derfor sammen med det øvrige ministerium hurtigt i gang med at udforme en rullende plan for foranstaltninger mod vandforureningen, og en sådan planlægning er nødvendig som grundlag for de politiske beslutninger, som nødvendigvis må blive af meget betydelig økonomisk og politisk rækkevidde.

Jeg er enig i den gældende vandløbslovgivnings princip om, at den, der forurener, skal betale. Jeg skal ikke undlade at bemærke, at jeg har fundet det interessant, at spørgeren i sin begrundelse går ind for, at den gældende ordning skal suppleres med en overbygning, der omfatter hjemmel til, at det offentlige skal betale for renholdelsen af udpræget rekreative områder. Det er ikke lejligheden her at tage en diskussion om,

[Ministeren for forureningsbekæmpelse.]

hvad det offentlige i denne forbindelse skal defineres som. Jeg har forstået, at der på næste fredag skal være en debat i folketinget på grundlag af et forslag om ændring af vandløbslovgivningen, hvorefter man foreslår staten væsentlig stærkere indplaceret, og det vil måske nok være det rigtige tidspunkt at tage dette spørgsmål op.

Jeg har ikke i dag grundlag for at udtale mig om, hvorvidt det er nødvendigt at gå videre, end det er muligt ifølge den hjemmel, vi allerede har til at yde statstilskud i særlige tilfælde; jeg skal her henvise til vandløbslovens § 74 c.

I planlægningen må man særlig have for øje at hindre en forurening, som efter erfaringerne fra udlandet og herhjemme må antages at være uoprettelig, og jeg er overbevist om, at en stor del af opgaverne kan løses ved de rensningsmetoder, som man kender i dag. Jeg har i øvrigt gentagne gange givet udtryk for og vil også trække det frem her, at kommunerne bør videreføre deres planlagte anlæg uden at afvente de ofte omfattende undersøgelser, som under alle omstændigheder skal i gang. Jeg forudsætter selvfølgelig, at de kommunale anlæg projekteres på en sådan måde, at den fornødne udbygning bliver mulig, og der er da også et teknisk grundlag for en sådan fremgangsmåde.

Jeg håber, som jeg har været inde på det tidligere, i slutningen af indeværende folketingssamling at kunne fremsætte et forslag til lov om miljøbeskyttelse. Ved nye foranstaltninger efter en sådan lov kan man efterhånden også imødegå de former for forurening, som de kommunale anlæg ikke kan klare for industrien. Et bedre system for kontrol med forurenende virksomheder må opbygges, og laboratoriernes bistand til de forskellige myndigheder må koordineres og udbygges.

Hr. Arne Christiansen vil også gerne vide, hvilke foranstaltninger jeg vil træffe for at genoprette den naturlige fauna og flora i de områder, der er blevet forurenede. Det er nok for omfattende at komme ind på den del af spørgsmålet i dag med de tidsgrænser, der er sat for spørgetiden, men jeg er parat til en fornyet drøftelse af disse spørgsmål i forbindelse med andre onsdagsspørgsmål, ved lov-

forslag, og for hvilket forum det ellers må anses for at være passende.

Arne Christiansen: Jeg takker ministeren for svaret og er også enig med ham i, at det ikke er stedet her at diskutere, hvem der skal betale, når der skal renses op efter forurening. Principielt er det den, der forurenede.

Jeg pegede først og fremmest på spørgsmålet om reetablering af livet i vore vandløb og søer, og jeg vil gerne stille det tillægs-spørgsmål: når nu miljøstyrelsen kommer til at virke, er der så tænkt på at få en stærkere udbygning af samarbejdet med forskningen med henblik på en løsning af disse problemer? For det er mit indtryk, at det er problemer, det i høj grad haster med at få løst.

Ministeren for forureningsbekæmpelse (Kampmann): I relation til det stillede tillægsspørgsmål kan jeg kun bekræfte, at ud over de opgaver, vi ved mange lejligheder har været inde på at nævne for miljøstyrelsen, vil der vise sig at være to store opgaver, som vi allerede er ved at planlægge. For det første hele uddannelsen af en lang række forureningsteknikere, både mellemteknikere og teknikere med højere uddannelse, og dernæst det, hr. Arne Christiansen peger på, nemlig en langt mere intensiveret forskningsindsats gennem et samarbejde mellem de styrelser og de forskningsfaciliteter, vi i forvejen har.

Jeg lægger, ligesom jeg tror spørgeren gør det, megen vægt på, at vi får et samarbejde med de eksisterende organer, således at vi i videst muligt omfang undgår at oprette nye.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af retsplejeloven og myndighedsloven. (Ændringer i rets- og politikredsinddelingen m. v.).

(Lovforslaget (nr. 124) findes i tillæg A. sp. 2183, fremsættelsen i tidenden sp. 2889).

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg skal fastsætte en taletid på indtil 20 minutter for ordførerne.